

ФІЛОСОФІЯ

Програма розроблена:

Поліщук Ірина Євгенівна – доцент, кандидат філософських наук.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Філософія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів усіх напрямів підготовки та спеціальностей.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Філософія» є історія філософії, основні сучасні концепції онтології, феноменології, гносеології, соціальної філософії, філософської антропології, аксіології, логіки, етики, естетики, релігієзнавства.

Міждисциплінарні зв'язки. Курс філософії органічно пов'язаний як з дисциплінами природничого спрямування, так і з різноманітними галузями соціально-гуманітарного знання, що складають зміст навчального процесу всіх напрямів підготовки ХДУ. Світоглядна підготовка для засвоєння філософських знань здійснюється за допомогою дисциплін «Історія України» та «Історія України та української культури». Філософське знання в подальшому виконує методологічну роль та водночас конкретизується в курсах «Соціологія» та «Політологія», служить фундаментом для розуміння спеціалізованого курсу для магістрантів «Філософія та методологія науки» та «Історія та філософія науки» у аспірантів.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Філософія» є ґрунтовна історико-філософська підготовка, ознайомлення з філософськими вченнями як теоретичною основою духовної культури у поєднанні з орієнтацією на світоглядно-філософські проблеми сьогодення.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Філософія» є:

Теоретичні:

Виклад історії світової філософської думки спрямований на розуміння логіки виникнення найбільш відомих філософських вчень, їх функціонування в суспільній свідомості, на осмислення характеру та етапів становлення сучасних неklasичних філософських систем, їх ґрунтування на досягненнях природничих та гуманітарних наук. Завданням курсу є розгляд таких проблем як філософське розуміння світу, суспільства та людини, що становлять основу теоретичної підготовки майбутніх фахівців. Програма включає і важливі питання етики, естетики та релігієзнавства, спрямовує студентів на вивчення сучасної духовної культури в світі в цілому і в Україні зокрема.

Практичні:

Формування та розвиток логічного та критичного мислення, формування теоретичного рівня світогляду.

Запропонована побудова викладу матеріалу сприятиме засвоєнню студентами філософії як цілісної системи людських знань, осмисленню проблем, що породжені сучасною суспільною практикою.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:
Знати:

- об'єкт, предмет і методи філософії;
- основні світові та українські філософські школи та концепції;
- зміст сучасних онтологічних, феноменологічних, гносеологічних, філософсько-антропологічних, соціально-філософських, аксіологічних вчень;
- основи логіки, етики, естетики, релігієзнавства;

Вміти:

- на основі теоретичного знання в галузі філософії виробити самостійний критичний стиль мислення;
- формувати власну світоглядну та громадську позицію;
- застосувати набути філософські знання в подальшій практичній, зокрема професійній, діяльності.

Зміст дисципліни «Філософія» спрямований на формування компетентностей, які узгоджуються із загальною та професійною підготовкою бакалаврів:

1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
2. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
4. Здатність генерувати нові ідеї;
5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Програмні результати навчання:

Сформованість наукового світогляду, високого рівня культури.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин/3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Предмет філософії. Історія світової філософії (VIст.до н.е.- XVIII ст.н.е.)

Тема1. Предмет філософії

Історичні типи світогляду (міфологія, релігія). Філософія як світогляд. Філософія і наука. Основні теми філософствування. Основні розділи і напрями філософії. Функції філософії.

Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу

Давньоіндійська філософія. Упанішади. Ортодоксальні школи: веданта, міманса, санх'я, вайшешика, йога, ньяя. Неортодоксальні школи: джайнізм, буддизм, чарвака. Давньокитайська філософія: конфуціанство, даосизм, моїзм, легізм. Внесок давньоіндійської та давньокитайської філософії у формування європейської філософської свідомості.

Тема 3. Філософія Стародавньої Греції

Рання давньогрецька філософія. Мілетська школа. Геракліт Ефеський. Піфагор та піфагорійці. Елейська школа. Емпедокл. Анаксагор. давньогрецькі атомісти: Левкіпп, Демокріт. Давньогрецька філософія класичного періоду: софісти, Сократ, сократичні школи, Платон, Арістотель.

Філософія елліністичного періоду: епікуреїзм, стоїцизм, скептицизм, неоплатонізм.

Тема 4. Філософія доби Середньовіччя та Відродження

Західна і східна апологетика. Ідея Бога. Есхатологія. Патристика. Августин. Схоластика. Номіналізм та реалізм. Фома Аквінський. Значення номіналізму для розвитку європейської науки.

Філософська думка доби Відродження. Гуманістичні ідеї. Натурфілософія. М. Кузанський, Дж. Бруно. Соціально-філософські погляди. Н. Макіавеллі.

Тема 5. Філософія Нового часу

Передумови формування філософії Нового часу. Проблема методу. Емпіризм та раціоналізм. Ф. Бекон, Р. Декарт, Б. Спіноза, Дж. Локк, Г. Лейбніц, Д. Юм, Дж. Берклі. Механістичний характер філософії Нового часу.

Філософська думка доби Просвітництва. Людина, суспільство, мораль (Ж. Ж. Руссо, Д. Дідро, Вольтер, Ш. Л. Монтеск'є).

Тема 6. Класична німецька філософія

І. Кант – родоначальник класичної німецької філософії (гносеологія, етика). Філософія Г. В. Ф. Гегеля (діалектика, абсолютний ідеалізм). Філософія І. Г. Фіхте (проблема людського «Я»). Філософія Ф. В. Й. Шеллінга. Антропологічний матеріалізм Л. Фейербаха. Значення класичної німецької філософії для розвитку європейської філософської свідомості.

Змістовий модуль 2. Європейський історико-філософський процес (XIX–XX ст.)

Тема 1. Некласична філософія XIX століття

Розвиток ірраціоналізму. А. Шопенгауер. Ф. Ніцше. А. Бергсон. Зародження філософії екзистенціалізму (С. К'єркегор).

Тема 2. Сучасна світова філософська думка

Позитивізм, емпіріокритицизм, неопозитивізм, постпозитивізм. Екзистенціалізм (німецький, французький, російський). Релігійна філософія:

неотомізм, християнський еволюціонізм (Тейяр де Шарден), персоналізм, протестантська філософія. Психоаналіз. Неофрейдизм. Філософська антропологія (М. Шелер). Феноменологія (Е. Гуссерль). Герменевтика. Структуралізм. Неокантіанство. Філософія постмодерну (Ж. Дерріда).

Тема 3. Українська філософія

Джерела української філософської думки. Філософська думка Києво-Руської держави. Формування неоплатонізму (XIV – XVI ст.). Агіографія, ісихазм, ареопагітизм. Братські школи. Острозький культурно-освітній центр. Українські полемісти. Філософія професорів Києво-Могилянської академії. Ф. Прокопович. Г. Сковорода – основоположник української класичної філософії. Академічна філософія XIX ст. П. Юркевич. Філософія української діаспори (Д. Чижевський, В. Липинський). Українська філософія XX ст. Відродження 60-х років. П. Копнін, В. Шинкарук, М. Попович.

Змістовий модуль 3. Основні розділи та проблеми сучасної філософії

Тема 1. Філософська онтологія

Основні онтологічні категорії: існування, буття, світ, субстанція. Основні форми буття. Людське буття. Світ «повсякденності» – світ людського існування. Матерія як філософська категорія. Сучасні філософські та наукові підходи до матерії.

Матерія і рух. Рух і спокій. Рух і розвиток. Форми руху матерії. Принципи класифікації форм руху матерії. Простір і час як форми буття. Поняття соціального простору і часу.

Тема 2. Феноменологія

Природничі засади свідомості. Соціальні аспекти свідомості. Функції свідомості. Структура свідомості. Самосвідомість та її функції.

Проблема ідеального. Мислення і мова. Суспільна свідомість та її форми.

Тема 3. Гносеологія. Епістемологія

Проблема пізнання в історії філософії. Пізнання і практика. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Чуттєвий і раціональний рівні пізнання. Емпіричний і раціональний рівні наукового пізнання. Логіка наукового пізнання. Етапи наукового пізнання (факт, проблема, наукова ідея, гіпотеза, теорія). Методи наукового пізнання. Теорія істини. Критерії істини. Істина абсолютна та відносна. Конкретність істини. Істина об'єктивна та суб'єктивна.

Тема 4. Логіка. Предмет логіки

Поняття. Судження. Умовивід. Закони логіки. Гіпотеза. Доведення спростування. Сучасна логіка. Класична логіка. Некласична логіка.

Тема 5. Філософська антропологія

Проблема людини в історії філософії. Філософські аспекти антропосоціогенезу. Людина як космічна істота. Біологічне та соціальне в людині. Критика біологізаторських та соціологізаторських підходів до людини. Сенс життя. Проблема життя, смерті та безсмертя. Філософія особистості. Свобода особистості.

Тема 6. Соціальна філософія

Основні підходи до розуміння суспільства в історії філософії.

Сучасні філософські концепції суспільства. Суспільство як система, що сама розвивається. Основні сфери життєдіяльності суспільства. Матеріальне виробництво. Соціальна структура. Поняття соціальної групи. Суспільство як система соціальних відносин. Історичні типи спільності людей.

Тема 7. Філософія культури та науки.

Поняття «культура» в історії філософії. Діяльнісний підхід до культури. Проблема культурного прогресу.

Поняття «цивілізація». Поняття традиційного і техногенного суспільства. Основні цінності традиційного та техногенного суспільства.

Культура і цивілізація сучасного світу. Перспективи цивілізаційного розвитку. Специфіка науки. Етика науки.

Тема 8. Аксиологія

Цінності як визначальні характеристики людського буття. Основні сучасні аксіологічні теорії. Структура цінностей. Базові цінності. Ціннісні орієнтації. Проблема ідеалу. Глобальні проблеми людства. Стратегія майбутнього.

Змістовий модуль 4. Етика та естетика. Релігієзнавство

Тема 1. Етика

Предмет етики. Сутність, структура і функції моралі. Основні етапи розвитку етичної думки. Основні категорії етики: добро, зло, сенс життя, щастя, совість, сором. Шлюб і сім'я.

Тема 2. Естетика

Предмет естетики. Основні етапи розвитку естетичної думки. Естетична свідомість та естетична діяльність. Категорії естетики. Мистецтво як специфічна форма відображення світу.

Тема 3. Релігієзнавство

Релігієзнавство як сфера гуманітарного знання. Сутність релігії. Філософські концепції природи релігії. Структура релігії. Суспільні функції релігії. Класифікація релігій. Історична генеза релігії. Світові релігії. Релігії в Україні.

3. Основна література

Підручники та навчальні посібники:

1. Асмус В. Ф. Античная философия / В. Ф. Асмус. – М. : Высш. шк., 2005. – 408 с.
2. Горський В. С. Нариси з історії філософської культури Київської Русі. – К. : Наук. думка, 1993. – 164 с.
3. Горський В. С. Історія української філософії / В. С. Горський, К. В. Кислюк. – К. : Либідь, 2004. – 488 с.
4. Гришанов И. В. Философия : Учеб. пособие / И. В. Гришанов. – Херсон : Айлант, 2008. – 264 с.
5. Зотов А. Ф. Современная западная философия : Учебник / А. Ф. Зотов. – М. : Высш. шк., 2005. – 781 с.
6. История восточной философии : Учеб. пособие / отв. ред. М. Т. Степанянц. – М. : РАН ИФ, 1998. – 122 с.
7. История философии : Учебник для вузов / под ред. В. В. Васильева, А. А. Кротова, Д. В. Бугая. – М. : Академический проект, 2005. – 680 с.
8. История философии : Учебник для вузов / под ред. В. П. Кохановского, В. П. Яковлева. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2002. – 576 с.
9. История этических учений : Учебник. / Под ред. А. А. Гусейнова. – М. : Гардарики, 2003. – 911 с.
10. Історія філософії : Підручник / за ред. В. І. Ярошовця. – К. : Вид. ПАРАПАН, 2002. – 774 с.
11. Лубський В. І. Релігієзнавство : підручник / В. І. Лубський, В. І. Теремко, М. В. Лубська. – К. : Академвидав, 2008. – 464 с.
12. Малахов В. А. Етика. Курс лекцій : Навч. посібник / В. А. Малахов. – К. : Либідь, 2006. – 384 с.
13. Огородник І. В. Історія філософської думки в Україні : Навч. посіб. / І. В. Огородник, В. В. Огородник. – К. : КНЕУ, 1999. – 316 с.
14. Пазенок В. С. Філософія : Підручник / В. С. Пазенок. – К. : Академія, 2007. – 280 с.
15. Пашук А. І Нариси з історії філософії середніх віків : Підручник / А. І. Пашук. – К. : Видавничий дім «Ін Юре», 2007. – 712 с.
16. Петрушенко В. Л. Філософія : Курс лекцій : Навч. посіб. / В. Л. Петрушенко. – Львів, 2005. – 506 с.
17. Подольська Є. А. Філософія. Підручник / Є. А. Подольська. – К. : Фірма «Інкос», Центр навч. літератури, 2006. – 704 с.
18. Скирбекк Г. История философии : Учеб. пособие / Г. Скирбекк, Н. Гилье. – М. : Гуман. Изд. Центр ВЛАДОС, 2003. – 800 с.
19. Спиркин А. Г. Философия : Учебник / А. Г. Спиркин. – М. : Гардарики, 2002. – 736 с.
20. Степанянц М. Т. Восточные философии : Учебник для вузов / М. Т. Степанянц. – М. : Академпроект, 2011. – 549 с.
21. Тофтул М. Г. Етика : Підручник / М. Г. Тофтул. – К. : Академія, 2005. – 416 с.

22. Тофтул М. Г. Логіка : Підручник / М. Г. Тофтул. – К. : Академія, 2008. – 400 с.
23. Українська філософія в іменах : Навч. посіб. / І. Огороднік, М. Русин. – К. : Либідь, 1997. – 328 с.
24. Философия : Учебник / под ред. А. Ф. Зотова, В. В. Миронова, А. В. Разина. – М. : Академический Проект; Трикста, 2004. – 688 с.
25. Філософія : Навч. посіб. / за ред. І. Ф. Надольного. – К. : Вікар, 2006. – 455 с.
26. Філософія : підручник / ред. : М. І. Горлач, В. Г. Кремень, В. К. Рибалка. – Харків : Консум, 2000. – 672 с.
27. Філософія : Підручник / О. П. Сидоренко, С. С. Королюк, М. С. Філяпін та ін. ; за ред. О. П. Сидоренко. – К. : Знання, 2010. – 414 с.
28. Філософія. Світ людини. Курс лекцій / В. Г. Табачковський, М. О. Булатов, Н. В. Хамітов. – К. : Либідь, 2004. – 432 с.
29. Хоменко І. В. Логіка : Підручник / І. В. Хоменко. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 335 с.
30. Чанышев А. Н. Философия Древнего мира (история философии) / А. Н. Чанышев. – М. : Высш. шк., 1999. – 703 с.

Довідники, енциклопедії та хрестоматії:

1. Аналитическая философия : становление и развитие (Антология). – М. : «Дом интеллектуальной книги» ; «Прогресс-Традиция», 1998. – 528 с.
2. Античная философия : Энциклопедический словарь. – М. : Прогресс-Традиция, 2008. – 896 с.
3. История философии : Энциклопедия. – Мн. : Интерпрессервис ; Книжный Дом, 2002. – 1376 с.
4. Історія філософії : Словник / Заг. ред. В. Ярошовця. – К. : Знання України, 2005. – 1200 с.
5. Мир философии : Книга для чтения. В 2-х ч. – Ч. 1. Исходные философские проблемы, понятия и принципы. – М. : Политиздат, 1991. – 672 с.
6. Мир философии : Книга для чтения. В 2-х ч. – Ч. 2. Человек. Общество. Культура. – М. : Политиздат, 1991. – 624 с.
7. Новейший философский словарь / Сост. А. А. Грицанов. – Мн.: Изд. В. М. Скакун, 1998. – 896 с.
8. Постмодернизм. Энциклопедия. – Мн. : Интерпрессервис ; Книжный Дом, 2001. – 1040 с.
9. Русская философия : Энциклопедия / под общ. ред. М. А. Маслина. – М. : Алгоритм, 2007. – 736 с.
10. Современная западная философия. Энциклопедический словарь / под ред. О. Хеффе, В. С. Малахова, В. П. Филатова при участии Т. А. Дмитриева. Ин-т философии. – М. : Культурная революция, 2009. – 392 с.
11. Українські гуманісти епохи Відродження (Антологія) : У 2 т. / Упоряд. В. Литвинов. – К. : Наук. думка, 1995. – 594 с.

12. Философы Франции : словарь / под общ. ред. И. И. Блауберг. – М. : Гардарики, 2008. – 320 с.
13. Філософія ХХ – ХХІ століть : Імена : Біографічний словник / Укладач Ю. В. Омельченко. – К. : Фенікс, 2011. – 212 с.
14. Філософський енциклопедичний словник / В. Шинкарук та ін. ; Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАНУ. – К. : Абрис, 2002. – 742 с.
15. Хрестоматия по философии : Учебное пособие / сост. А. Р. Абдулин. – Уфа, 2003. – 439 с.
16. Хрестоматия по философии : Учебное пособие / сост. А. А. Радугин. – М. : Центр, 2001. – 416 с.
17. Человек : Мыслители прошлого и настоящего о его жизни, смерти и бессмертии. Древний мир — эпоха Просвещения / Редкол. : И. Т. Фролов и др. ; Сост. П. С. Гуревич. — М. : Политиздат, 1991. – 422 с.
18. Читанка з філософії : У 6-ти кн. – Кн. 1 : Філософія Стародавнього світу / за ред. Г. І. Волинки. – К. : Довіра, 1992. – 203 с.
19. Этика : Энциклопедический словарь / Под ред. Р. Г. Апресяна и А. А. Гусейнова. – М. : Гардарики, 2001. – 671 с.

Додаткова література:

1. Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Т. 1. Античность / Антисери Д., Реале Дж. – СПб. : ТОО ТК «Петрополис», 1994. – 880 с.
2. Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Т. 3. От Возрождения до Канта / Антисери Д., Реале Дж. – СПб. : «Пневма», 2002. – 880 с.
3. Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Т. 4. От романтизма до наших дней / Антисери Д., Реале Дж. – СПб. : ТОО ТК «Петрополис», 1997. – 880 с.
4. Блауберг И. И. Анри Бергсон / И. И. Блауберг. – М. : Прогресс-Традиция, 2003. – 672 с.
5. Вдовіна О. Давньоруські любомудри / Вдовіна О., Горський В., Завгородній Ю., Киричок О. – К. : ВД «КМ Академія», 2004. – 304 с.
6. Гайденко П. П. Прорыв к трансцендентному: Новая онтология ХХ века / П. П. Гайденко. – М. : Республика, 1997. – 495 с.
7. Галіченко М. В. Проблема застосування синергетичної методології в соціально-гуманітарних науках / М. В. Галіченко, І. Є. Поліщук. // Південний архів. Сер. : Істор. науки. – Херсон, 2010.– Вип. 31-32. – С. 26-34.
8. Галіченко М. В. Розвиток міжцерковних відносин на Херсонщині (1991-2006 рр.) / М. В. Галіченко. // Південний архів. Сер. : Істор. науки. – Херсон, 2007.– Вип. 26. – С. 258-262.
9. Гатальська С. М. Філософія культури / С. М. Гатальська. – К. : Либідь, 2005. – 328 с.
10. Горський В. С. Київ в історії філософії України / Горський В. С., Стратій Я. М., Тихолаз А. Г., Ткачук М. Л. – К. : ВД «КМ Academia»; «Пульсари», 2000. – 264 с.

11. Гришанов І. В. Навчально-методичні рекомендації з дисципліни «Філософія та методологія науки» для магістрантів усіх спеціальностей. – Ч. 1. / І. В. Гришанов, І. Є. Поліщук. – Херсон : Вид-во ХДУ, 2004. – 120 с.
12. Гришанов І. В. Навчально-методичні рекомендації з дисципліни «Філософія та методологія науки» для магістрантів усіх спеціальностей. – Ч. 2. / І. В. Гришанов, І. Є. Поліщук. – Херсон : Вид-во ХДУ, 2004. – 120 с.
13. Гусев В. І. Історія західноєвропейської філософії XV – XVII ст. / В. І. Гусев. – К. : Либідь, 2000. – 368 с.
14. Деррида Ж. Голос и феномен и другие работы по теории знака Гуссерля. – СПб. : Алетейя, 1999. – 208 с.
15. Диоген Лаэртский. О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов. – М. : Мысль, 1979. – 620 с.
16. Коплстон Ф. История философии. XX век / Ф. Коплстон. – М. : ЗАО Центрполиграф, 2002. – 269 с.
17. Коплстон Ф. История философии. Древняя Греция и Древний Рим. – Т. 1. / Ф. Коплстон. – М. : ЗАО Центрполиграф, 2003. – 335 с.
18. Коплстон Ф. История философии. Древняя Греция и Древний Рим. – Т. 2. / Ф. Коплстон. – М. : ЗАО Центрполиграф, 2003. – 319 с.
19. Космос и душа. Учения о Вселенной и человеке в античности и средние века / Общ. ред. П. П. Гайденко, В. В. Петров. – М. : Прогресс-Традиция, 2005. – 880 с.
20. Космос и душа. Учения о Вселенной и человеке в античности и средние века. – Вып. 2. / [Ред. А. В. Серёгин]. – М. : Прогресс-Традиция, 2010. – 512 с.
21. Лавджой А. Великая цепь бытия / А. Лавджой. – М. : Дом интеллектуальной книги, 2001. – 376 с.
22. Литвинов В. Ренесансний гуманізм в Україні / В. Литвинов. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2000. – 472 с.
23. Лукьянов А. Е. Лао-цзы и Конфуций : Философия Дао / А. Е. Лукьянов. – М. : Восточная литература, 2001. – 384 с.
24. Мотрошилова Н. В. Идеи Эдмунда Гуссерля как введение в феноменологию / Н. В. Мотрошилова. – М. : Феноменология-Герменевтика, 2003. – 720 с.
25. Переломов Л. С. Конфуций. Лунь юй / Л. С. Переломов. – М. : Наука, 1998. – 590 с.
26. Поліщук І. Є. Навчально-методичні рекомендації з дисципліни «Філософія та методологія науки» для магістрантів усіх спеціальностей / І. Є. Поліщук, М. В. Галіченко. – Херсон : Айлант, 2009. – 76 с.
27. Поліщук І. Є. Проблема української автокефалії : сучасний стан та шляхи вирішення / І. Є. Поліщук, М. В. Галіченко // Південний архів. Сер. : Істор. науки. – Херсон, 2009. – Вып. 30. – С. 108-114.
28. Рассел Б. Історія західної філософії / Р. Бертран. – К. : Основи, 1995. – 759 с.
29. Рист Дж. М. Плотин : путь к реальности / М. Дж. Рист. – СПб. : «Издательство Олега Абышко», 2005. – 320 с.

30. Сковорода Григорій : образ мислителя / Упоряд. : В. М. Нічик, В. Є. Бишовець, Я. М. Стратій. – К. : [б. и.], 1997. – 453 с.
31. Степанова А. С. Философия Древней Стои / А. С. Степанова. – СПб. : Алатея; KN, 1995. – 270 с.
32. Столович Л. Н. Красота. Добро. Истина: Очерк истории эстетической аксиологии / Л. Н. Столович. – М. : Республика, 1994. – 464 с.
33. Тажуризина З. А. Философия Николая Кузанского / Под ред. В. В. Соколова. – М. : Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2010. – 152 с.
34. Ушкалов Л. Сковорода та інші : Причинки до історії української літератури / Л. Ушкалов. – К. : Факт, 2007. – 552 с.
35. Философия природы в античности и средние века. / Общ. ред. П. П. Гайденко, В. В. Петров. – М. : Прогресс-Традиция, 2000. – 608 с.
36. Черняков А. Г. Онтология времени. Бытие и время в философии Аристотеля, Гуссерля и Хайдеггера / А. Г. Черняков. – СПб. : Высшая религиозно-философская школа, 2001. – 460 с.
37. Шишков И. З. История философии. Реконструкция истории европейской философии через призму теории познания. Учеб. пособие. – М. : Книжный дом «ЛИБРИКОМ». 2013. – 848 с.
38. Шугаєва Л. М. Релігії світу / Л. М. Шугаєва. – К. : Академвидав, 2011. – 256 с.

Першоджерела:

1. Бергсон А. Избранное: Сознание и жизнь / А. Бергсон. – М. : РОССПЭН, 2010. – 399 с.
2. Бергсон А. Творческая эволюция / А. Бергсон. – М. : ТЕРРА-Книжный клуб ; КАНОН-пресс-Ц, 2001. – 384 с.
3. Беседы Эпиктета. – М. : Ладомир, 1997. – 312 с.
4. Гадамер Г. Герменевтика і поетика / Г. Гадамер. – К. : Юніверс, 2001. – 288 с.
5. Гадамер Г. Истина і метод / Г. Гадамер. – Т. 1. : Основи філософської герменевтики. – К. : Юніверс, 2000. – 464 с.
6. Гадамер Г. Истина і метод / Г. Гадамер. – Т. 2. – К. : Юніверс, 2000. – 478 с.
7. Гуссерль Э. Идеи к чистой феноменологии и феноменологической философии. Книга первая / Э. Гуссерль. – М. : Академический проект, 2009. – 489 с.
8. Гуссерль Э. Идея феноменологии : Пять лекций / Э. Гуссерль. – СПб. : ИЦ «Гуманитарная Академия», 2008. – 224 с.
9. Гуссерль Э. Избранные работы / Сост. В. А. Куренной. – М. : ИД «Территория будущего», 2005. – 464 с.
10. Гуссерль Э. Картезианские медитации/. – М.: Академический проект, 2010. – 229 с.
11. Дао-Де цзин : Книга о Пути. – М. : Феория, 2010. – 704 с.
12. Марк Аврелий. К себе самому / Марк Аврелий. – М. : Алетея-Новый акрополь, 1998. – 224 с.

13. Прокл. Первоосновы теологии / Прокл. – М. : Прогресс, 1993. – 320 с.
14. Сенека Луций Анней. Философские трактаты / Луций Анней Сенека. – СПб. : Алетейя, 2001. – 400 с.
15. Тит Лукреций Кар. О природе вещей / Тит Лукреций Кар. – М. : Худож. лит., 1983. – 383 с.
16. Фрейд З. Леонардо да Винчи : воспоминания детства / З. Фрейд. – СПб. : Азбука классика, 2006. – 224 с.
17. Фрейд З. Остроумие и его отношение к бессознательному / З. Фрейд. – Мн. : Харвест, 2006. – 480 с.
18. Фрейд З. Психология бессознательного / З. Фрейд. – М. : Просвещение, 1990. – 448 с.
19. Фрейд З. Толкование сноведений / З. Фрейд. – СПб. : Азбука классика, 2006. – 318 с.
20. Фрейд З. Тотем и табу / З. Фрейд. – СПб. : Азбука классика, 2005. – 256 с.
21. Фрейд З. Художник и фантазирование / З. Фрейд. – М. : Республика, 1995. – 448 с.
22. Фромм Э. Величие и ограниченность теории Фрейда / Э. Фромм. – М. : АСТ, 2000. – 448 с.
23. Фромм Э. Забытый язык. Иметь или быть? / Э. Фромм. – М. : АСТ, 2009. – 442 с.
24. Фромм Э. Искусство любить. Исследование природы любви / Э. Фромм. – М. : Педагогика, 1990. – 160 с.
25. Фромм Э. Революция надежды. Навстречу гуманизированной технологии / Э. Фромм. – М. : АСТ, 2006. – 288 с.
26. Хайдеггер М. Основные проблемы феноменологии / М. Хайдеггер. – М. : Высшая Религиозно-философская школа, 2001. – 257 с.
27. Юнг К. Архетип и символ / К. Юнг. – М. : Ренессанс, 1991. – 304 с.

Интернет-ресурси

Галіченко М. В. Завдання для самостійної роботи студентів з дисципліни «Філософія» : Метод. рекомендації [Електронний ресурс] / М. В. Галіченко, І. Є. Поліщук. – Херсон, 2016. – 163 с. – Режим доступу : <http://eKhSUIR.kspu.edu/handle/123456789/2042>

Галіченко М. В. Методичні вказівки і рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Філософія та методологія науки» : Метод. рекомендації [Електронний ресурс] / М. В. Галіченко, І. Є. Поліщук. – Херсон, 2015. – 87 с. – Режим доступу : <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/1573>

Поліщук І. Є. Відкрите суспільство та його «вороги» К. Поппера : теоретичні здобутки та виховний потенціал [Електронний ресурс] / І. Є. Поліщук. // Духовна культура української молоді : реальний стан та

перспективи розвитку. Зб. наук. статей. – Херсон, 2015. – С. 50-55. – Режим доступу: <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/1578>

<http://www.gumer.info/> – електронна бібліотека філософських текстів.

<http://krotov.info> – бібліотека філософських та релігійних текстів.

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html> – електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка.

<http://platonanet.org.ua/> – електронна бібліотека праць філософів та підручників з філософії.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен у 1 та 2 семестрах

5. Засоби діагностики успішного навчання

1. Поточний контроль

Проводиться на кожному семінарському занятті. Оцінюється рівень розуміння студентом теоретичного матеріалу, вміння формулювати основні положення з теми.

2. Поетапний контроль

Проводиться по закінченню вивчення розділів програми. Проходить у формі контрольної роботи або тестових завдань.

3. Підсумковий контроль

Екзамен – усно або письмово.